

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Підприємництво та торгівля
(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право, 07 Управління та адміністрування

спеціальність D7 Торгівля, 076 Підприємництво та торгівля
(шифр і назва спеціальності)

відділення економічне
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни Історія України розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, галузі знань 077 Управління та адміністрування, затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 24 квітня 2024 року №11 та освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», спеціальності D7 «Торгівля», галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 25 квітня 2025 року №10

Розробники: Кротюк Владислав Сергійович, викладач гуманітарних дисциплін, спеціаліст
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

29 серпня 2025 р. Тетяна КРИСТОПЧУК

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

29 серпня 2025 року Голова Людмила БАЛДИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо - професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D7 Торгівля
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	4
Мова викладання	українська
Форма контролю	модульний контроль, залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	IV (II)
Аудиторні години:	58 год
Лекційні заняття	48 год
Самостійна робота	32 год
Семінарські заняття	10 год
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Історія України» – комплексне вивчення історії України, ґрунтовне пізнання проблем минулого і окреслення шляхів їхнього вирішення, усвідомлення власної національної ідентичності, формування активної громадянської позиції.

Завдання вивчення дисципліни полягають в формуванні історичного мислення, наукового світогляду; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, національної гідності, патріотичного світогляду.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб і політичних партій;

уміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії та культури України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності.

Після вивчення дисципліни «Історія України» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Результати навчання (РН):

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України

Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України.

Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Основні етапи розвитку української культури. Історіографія курсу «Історія України». Концепції історії України. Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.

Тема 2. Найдавніша історія України

Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Первісні форми релігії. Родові общини і племена. Неолітична революція. Мідний вік (єнеоліт). Трипільська культура. Орне землеробство, тваринництво, гончарство. Епоха бронзи. Перший суспільний поділ праці. Майнове розшарування. Залізний вік. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Звичаї та вірування кочових народів. Етнокультурні та економічні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Велике розселення слов'ян. Східні слов'яни. Господарське життя. Культура. Релігія. Античні міста-держави Північного Причорномор'я, їх політичне та господарське життя. Культура греків. Архітектура. Мистецтво. Римський період історії античних держав Північного Причорномор'я.

Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь

Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці IX-X ст. Правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Розквіт Київської Русі наприкінці X – першій половині XI ст. Правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Соціально – економічний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Відносини із кочовими народами. Період роздробленості Київської Русі. Правління Володимира Мономаха. Розвиток культури Київської Русі. Література. Церковна реформа князя Володимира. Давньоруське мистецтво. Дерев'яна та кам'яна архітектура. Будівництво оборонних споруд, житлових будинків, культових споруд. Видатні архітектурні пам'ятки Київської Русі. Історичне значення культури Київської Русі.

Тема 4. Галицько-Волинська держава

Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII – першій половині XIV століть. Правління Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславовича, Данила Галицького. Війна за об'єднання Галицько-Волинського князівства. Боротьба проти монгольської загрози. Занепад Галицько-Волинського князівства. Розвиток культури і освіти в Галицько-Волинському князівстві. Література, мистецтво, архітектура. Видатні архітектурні пам'ятки Галицько-Волинської держави. Історичне значення культури Галицько-Волинського князівства.

Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).

Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика князів Гедиміна, Ольгерда та Вітовта на українських землях. Ліквідація удільних князівств. Магдебурзьке право. Литовські статuti. «Устав на волоки». Зміни в суспільно-політичному устрої та економіці Великого князівства Литовського. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки для України. Берестейська церковна унія 1596 р. Полемічна публіцистика. Православні братства та їх діяльність. Формування освітньої системи. Києво-Могилянська колегія. Діяльність І. Федорова. Причини появи козацтва. Князь Д. Вишневецький. Реєстрові козаки. Гетьман П. Сагайдачний. Антифеодальні виступи козаків. «Ординація Війська Запорізького реєстрового».

Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.

Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави

Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Переяславська рада. Українсько-московський договір 1654 р. Віленське перемир'я. І. Виговський. Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.

Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.

Передумови, причини і перебіг «Руїни». Розкол козацької держави. Юрій Хмельницький. Слободищенський трактат. І. Брюховецький. Чорна рада. П. Тетеря. Україна у політичних планах Росії, Польщі і Туреччини. Андрусівський мир. П. Дорошенко. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Корсунська угода. Буцацька угода. Гетьмани Д. Многогрішний та І. Самойлович. Обмеження автономії України. Чигиринські походи. Бахчисарайський мир. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Гетьманщина в період І. Мазепи. Участь України у Північній війні. Полтавська битва. Конституція П. Орлика. І. Скоропадський. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Запорозької Січі. Культура українського бароко. Архітектура. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII – XVIII ст. Специфіка іконопису XVII – XVIII ст. Творчість Г. Сковороди.

Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Російсько-французька війна 1812 р. і Україна. Економічне становище та соціальна боротьба в першій половині XIX ст. Масонство в Україні. Декабристи: «Південне товариство» та «Товариство об'єднаних слов'ян». Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. Русифікаторська політика царизму. Початок українського національного відродження. І. Котляревський. Г. Квітка-Основ'яненко. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомаров. Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. «Весна народів» та події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Головна руська рада. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. Діячі українського національного руху в Галичині. Демократично-просвітницький гурток «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністрова». Галицько-Руська матиця.

Тема 9. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у другій половині XIX ст.

Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Кримська війна 1853–1856 рр.. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60–70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України. Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст. Громадівський рух. В. Антонович, М. Драгоманов. «Братство тарасівців». Національна політика російського царизму щодо українців. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Розвиток української культури. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Театр. Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську. Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). «Просвіта». Наукове товариство імені Т. Шевченка. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Кооперативний рух. Трудова еміграція. Виникнення та діяльність українських політичних партій в Австро-Угорщині. Розвиток української культури. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Театр.

Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.

Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни. Боротьба за українську державність (1917–1921 рр.)

Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини. Поява перших політичних партій у Наддніпрянській Україні. Столипінська аграрна реформа. Україна в часи російської революції 1905–1907 рр. Діяльність українських громад в I та II Державних думах Росії. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни. Галицька битва. Брусилівський прорив. Виникнення модернізму. Індустріалізація культури. Модерн в архітектурі, скульптурі та живописі. Реалізм. Театральне та музичне мистецтво.

Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріат. Михайло Грушевський і Володимир Винниченко. Універсали Центральної Ради: від автономії до самостійності. Перша російсько-українська війна. Українська Держава. Павло Скоропадський. Антигетьманська опозиція. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Симон Петлюра. Друга російсько-українська війна та окупація УНР більшовиками й білогвардійцями. Політика «воєнного комунізму». Отаманина. Нестор Махно. Холодноярська республіка. Зимові походи Армії УНР. Утворення Української Національної Ради. «Листопадовий зрив» і проголошення Західно-Української Народної Республіки. Євген Петрушевич. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР. «Трикутник смерті» й Варшавська угода 1920 р.: здобутки і втрати українців.

Тема 11. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)

Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921–1923 рр. Впровадження НЕПу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки НЕПу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Розвиток освіти. Ліквідація неписьменності. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Розмаїття літературного

життя: «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ, «Молодняк», ВУСПП, «неокласики», «Авангард» тощо). Револьюційний романтизм. Футуризм. Неокласики. Літературна дискусія 1925-1928 рр. Розвиток театру. Архітектура. Кіно. Релігійне життя в Україні.

Тема 12. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму України (1929–1938 рр.).

Встановлення режиму сталінської диктатури: передумови і методи. Комуністичний тоталітаризм. Форсована індустріалізація. Директивна економіка. Суцільна колективізація сільського господарства. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні. Масові репресії. Великий терор. Українці в таборах ГУЛАГу. Конституція СРСР 1936 р. «Культурна революція». Нищення української наукової і творчої інтелігенції («Розстріляне відродження»). Посилення російської експансії у сферах освіти, науки, мистецтва. Українське кіно, література, музика, мистецтво. Антирелігійна політика влади та її наслідки. Значення «самоліквідації» УАПЦ.

Тема 13. Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. «Пацифікація». Українські землі у складі Румунії. Українські землі у складі Чехословаччини. Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українські політичні партії. Культурне життя. Освіта. Наукове товариство імені Шевченка. Таємний Український університет у Львові. Становище греко-католицької церкви. Культурно-просвітні і спортивні товариства українців.

Тема 14. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Напад Німеччини на Радянський Союз. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941–1942 рр. Окупація України. Колабораціонізм. Нацистський «новий порядок». План «Ост». Голокост. Остарбайтери. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА. Завершення боїв за Україну в 1943–1944 рр. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Ціна війни для України: людські, матеріальні втрати. Культура в роки війни. Пропаганда в умовах Другої світової війни.

Тема 15. Україна в перші повоєнні роки (1945 р. – початок 50-х років XX ст.).

Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946–1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянізації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя. Особливості державної пропаганди. Ідеологічні інтерпретації перемоги над нацизмом. «Ждановщина» в Україні. Кампанії боротьби проти «українських буржуазних націоналістів» і «безрідних космополітів». Особливості розвитку культури.

Тема 16. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.).

Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхідження Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Ставлення в

суспільстві до діяльності М. Хрущова. Особливості розвитку культури. Шістдесятники. Література. Наука. Освіта. Продовження політики русифікації. Антирелігійні кампанії.

Тема 17. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років XX ст.)

Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року та його рішення. Неосталінізм. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років XX ст. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста. Діяльність В. Щербицького. Русифікація. Дисиденти. Особливості розвитку культури. Українське поетичне кіно. Література. Наука. Освіта. Особливості державної пропаганди в Україні.

Тема 18. Розпад Радянського Союзу й проголошення незалежності України (1985–1991 рр.).

Перебудова та її особливості в Україні. Гласність лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Розгортання страйкового руху. Стан економіки. Рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Л. Кравчук. Розпад СРСР і створення СНД. Особливості розвитку культури. Література. Освіта. Наука. Відродження релігійного життя.

Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.

Тема 19. Розвиток України як незалежної держави

Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил України. Становлення владних структур. Статус Криму. Л. Кучма. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991–1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі. Основні тенденції економічного розвитку України у 1998–2004 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Помаранчева революція 2004 р. В. Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. В. Янукович. Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Особливості культурного розвитку України (1991–2022 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Музика та кіно. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів.

Тема 20. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.

Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013–2014 рр. Небесна Сотня. Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС) в Донецькій та Луганській областях. Дострокові президентські вибори 2014 р. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (2014–2016 рр.). Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування

громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014–22 рр. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ). Розгортання РФ повномасштабних воєнних дій у 2022 р. Воєнні злочини, злочини проти людяності, вчинені російськими військовими на території України. Національний опір. Збройні Сили України (ЗСУ) та громадянське суспільство в обороні держави. Волонтерський рух. Міжнародна підтримка України. Ленд-ліз. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	с	с. р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України					
Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу.	2	2			
Тема 2. Найдавніша історія України.	4	2			2
Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь.	4	2			2
Тема 4. Галицько-Волинська держава.	4	2			2
Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).	4	2		2	
Разом за змістовим модулем 1	18	10		2	6
Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.					
Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави.	4	2			2
Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.	6	4		2	
Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у I половині XIX ст.	4	2			2
Тема 9. Українські землі у II половині XIX століття.	4	2			2
Разом за змістовим модулем 2	18	10		2	6
Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.					
Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни. Боротьба за українську	6	2		2	2

державність (1917-1921 рр.).					
Тема 11. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.).	4	2			2
Тема 12. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму (1921-1939 рр.).	4	2			2
Тема 13. Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	4	2			2
Тема 14. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945рр.).	6	2		2	2
Тема 15. Україна в перші повоєнні роки (1945 - початок 50-х років).	4	2			2
Тема 16. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953-1964 рр.)	4	2			2
Тема 17. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років XX ст.).	4	2			2
Тема 18. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991р.).	4	2			2
Разом за змістовим модулем 3	40	18		4	18
Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.					
Тема 19. Розвиток України як незалежної держави	8	6			2
Тема 20. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.	6	4		2	
Разом за змістовим модулем 4	14	10		2	2
Усього годин	90	48		10	32

5. Теми лекційних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
IV семестр				
Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна історія України				
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу історії України.			2
	1	Лекція	Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Основні етапи розвитку української культури. Історіографія курсу «Історія України». Концепції історії України. Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.	2
2	Тема 2. Найдавніша історія України			4
	2	Лекція	Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Первісні форми релігії. Родові общини і племена. Неолітична революція. Мідний вік (єнеоліт). Трипільська культура. Орне землеробство, тваринництво, гончарство. Епоха бронзи. Перший суспільний поділ праці. Майнове розшарування. Залізний вік. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Звичаї та вірування кочових народів. Етнокультурні та економічні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Велике розселення слов'ян. Східні слов'яни. Господарське життя. Культура. Релігія.	2
		Самостійне вивчення	Античні міста-держави Північного Причорномор'я, їх політичне та господарське життя. Культура греків. Архітектура. Мистецтво. Римський період історії античних держав Північного Причорномор'я.	2
3	Тема 3. Утворення і розвиток держави Київська Русь			4
	3	Лекція	Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці ІХХ ст. Правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Розквіт Київської Русі наприкінці Х – першій половині ХІ ст. Правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Соціально – економічний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Відносини із кочовими народами. Період роздробленості Київської Русі. Правління Володимира Мономаха.	2
		Самостійне вивчення	Розвиток культури Київської Русі. Давньоруська література та мистецтво. Церковна реформа князя Володимира. Дерев'яна та кам'яна архітектура. Будівництво оборонних споруд, житлових будинків, культових споруд. Видатні архітектурні пам'ятки Київської Русі. Історичне значення культури Київської Русі.	2
4	Тема 4. Галицько-Волинська держава			4
	4	Лекція	Політичний, соціальний та економічний розвиток в ХІІ – першій половині ХІV століть. Правління Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславовича, Данила Галицького. Війна за об'єднання Галицько-Волинського князівства. Боротьба проти монгольської загрози. Занепад Галицько-Волинського князівства.	2

		Самостійне вивчення	Розвиток культури і освіти в Галицько-Волинському князівстві. Література, мистецтво, архітектура. Видатні архітектурні пам'ятки Галицько-Волинської держави. Історичне значення культури Галицько-Волинського князівства.	2
5	Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).			4
	5	Лекція	Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика князів Гедиміна, Ольгерда та Вітовта на українських землях. Зміни в суспільно-політичному устрої та економіці Великого князівства Литовського. Ліквідація удільних князівств. Магдебурзьке право. Литовські статuti. «Устав на волюки». Передумови польсько-литовської інтеграції.	2
	1	Семінар	Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки для України. Берестейська церковна унія 1596 р. Полемічна публіцистика. Православні братства та їх діяльність. Формування освітньої системи. Києво-Могилянська колегія. Діяльність І. Федорова. Причини появи козацтва. Князь Д. Вишневецький. Реєстрові козаки. Гетьман П. Сагайдачний. Антифеодальні виступи козаків. «Ординація Війська Запорізького реєстрового».	2
Змістовий модуль 2. Україна у XVII – XIX ст.				
6	Тема 6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави			4
	6	Лекція	Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Переяславська рада. Українсько-московський договір 1654 р. Віленське перемир'я.	2
		Самостійне вивчення	І. Виговський. Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.	2
7	Тема 7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.			6
	7	Лекція	Передумови, причини і перебіг «Руїни». Розкол козацької держави. Ю. Хмельницький. Слободищенський трактат. І. Брюховецький. Чорна рада. П. Тетеря. Україна у політичних планах Росії, Польщі і Туреччини. Андрусівський мир. П. Дорошенко. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Корсунська угода. Буцацька угода. Гетьмани Д. Многогрішний та І. Самойлович. Обмеження автономії України. Чигиринські походи. Бахчисарайський мир. «Вічний мир» і остаточне	2

			закріплення поділу України.	
	8	Лекція	Гетьманщина в період І. Мазепи. Участь України у Північній війні. Полтавська битва. Конституція П. Орлика. І. Скоропадський. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Запорозької Січі.	2
	2	Семінар	Культура українського бароко. Архітектура. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII – XVIII ст. Специфіка іконопису XVII – XVIII ст. Творчість Г. Сковороди.	2
8	Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.			4
	9	Лекція	Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Соціальна боротьба в першій половині XIX ст. Масонство в Україні. Декабристи: «Південне товариство» та «Товариство об'єднаних слов'ян». Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. Адміністративно-територіальний устрій, політичний, та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. «Весна народів» та події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Головна руська рада.	2
		Самостійне вивчення	Русифікаторська політика царизму. Початок українського національного відродження. І. Котляревський. Г. Квітка-Основ'яненко. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомаров. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. Діячі українського національного руху в Галичині. Демократично-просвітницький гурток «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністрова». Галицько-Руська матиця.	2
9	Тема 9. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у другій половині XIX ст.			4
	10	Лекція	Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Кримська війна 1853-1856 рр. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60–70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України. Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську. «Просвіта». Наукове товариство імені Т.	2

			Шевченка. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Кооперативний рух. Трудова еміграція. Виникнення та діяльність українських політичних партій в Австро-Угорщині.	
		Самостійне вивчення	Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст. Громадівський рух. В. Антонович, М. Драгоманов. «Братство тарасівців». Національна політика російського царизму щодо українців. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). Розвиток української культури. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Театр.	2
Змістовий модуль 3. Україна у XX ст.				
10	Тема 10. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни. Боротьба за українську державність (1917–1921 рр.)			6
	11	Лекція	Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини. Поява перших політичних партій у Наддніпрянській Україні. Столипінська аграрна реформа. Україна в часи російської революції 1905–1907 рр. Діяльність українських громад в I та II Державних думах Росії. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни. Галицька битва. Брусилівський прорив.	2
	3	Семінар	Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріат. Михайло Грушевський і Володимир Винниченко. Універсали Центральної Ради: від автономії до самостійності. Перша російсько-українська війна. Українська Держава. Павло Скоропадський. Антигетьманська опозиція. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Симон Петлюра. Друга російсько-українська війна та окупація УНР більшовиками й білогвардійцями. Політика «воєнного комунізму». Отаманина. Нестор Махно. Холодноярська республіка. Зимові походи Армії УНР. Утворення Української Національної Ради. «Листопадовий зрив» і проголошення Західно-Української Народної Республіки. Євген Петрушевич. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР. «Трикутник смерті» й Варшавська угода 1920 р.: здобутки і втрати українців.	2
		Самостійне вивчення	Виникнення модернізму. Індустріалізація культури. Модерн в архітектурі, скульптурі та живописі. Реалізм. Театральне та музичне мистецтво.	2
11	Тема 11. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)			4

	12	Лекція	Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921–1923 рр. Впровадження НЕПу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки НЕПу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Розвиток освіти. Ліквідація неписьменності. Діяльність Всеукраїнської академії наук.	2
		Самостійне вивчення	Розмаїття літературного життя: «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ, «Молодняк», ВУСПП, «неокласики», «Авангард» тощо). Револьюційний романтизм. Футуризм. Неокласики. Літературна дискусія 1925-1928 рр. Розвиток театру. Архітектура. Кіно. Релігійне життя в Україні.	2
12	Тема 12. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму в Україні (1929–1938 рр.).			4
	13	Лекція	Встановлення режиму сталінської диктатури: передумови і методи. Комуністичний тоталітаризм. Форсована індустріалізація. Директивна економіка. Суцільна колективізація сільського господарства. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні. Масові репресії. Великий терор. Українці в таборах ГУЛАГу. Конституція СРСР 1936 р.	2
		Самостійне вивчення	«Культурна революція». Нищення української наукової і творчої інтелігенції («Розстріляне відродження»). Посилення російської експансії у сферах освіти, науки, мистецтва. Українське кіно, література, музика, мистецтво. Антирелігійна політика влади та її наслідки. Значення «самоліквідації» УАПЦ	2
13	Тема 13. Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.			4
	14	Лекція	Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. «Пацифікація». Українські землі у складі Румунії. Українські землі у складі Чехословаччини. Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів.	2
		Самостійне вивчення	Українські політичні партії. Культурне життя. Освіта. Наукове товариство імені Шевченка. Таємний Український університет у Львові. Становище греко-католицької церкви. Культурно-просвітні і спортивні товариства українців.	2
14	Тема 14. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)			6
	15	Лекція	Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Напад Німеччини на Радянський Союз. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941–1942 рр. Окупація України.	2
	4	Семінар	Колабораціонізм. Нацистський «новий порядок». План	2

			«Ост». Голокост. Остарбайтери. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА. Завершення боїв за Україну в 1943–1944 рр.	
		Самостійне вивчення	Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Ціна війни для України: людські, матеріальні втрати. Культура в роки війни. Пропаганда в умовах Другої світової війни.	2
15	Тема 15. Україна в перші повоєнні роки (1945 р. – початок 50-х років ХХ ст.).			4
	16	Лекція	Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946–1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя.	2
		Самостійне вивчення	Особливості державної пропаганди. Ідеологічні інтерпретації перемоги над нацизмом. «Ждановщина» в Україні. Кампанії боротьби проти «українських буржуазних націоналістів» і «безрідних космополітів». Особливості розвитку культури.	2
16	Тема 16. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.)			4
	17	Лекція	Внутрішньополітичне становище України у середині 50х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхідження Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України.	2
		Самостійне вивчення	Особливості розвитку культури. Шістдесятники. Література. Наука. Освіта. Продовження політики русифікації. Антирелігійні кампанії.	2
17	Тема 17. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80-х років ХХ ст.)			4
	18	Лекція	Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року та його рішення. Неосталінізм. Посилення бюрократичного централізму. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років ХХ ст. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років ХХ ст. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Конституція 1978 р. Діяльність в Україні П. Шелеста та В. Щербицького.	2
		Самостійне вивчення	Русифікація. Дисиденти. Особливості розвитку культури. Українське поетичне кіно. Література. Наука. Освіта. Особливості державної пропаганди в Україні.	2
18	Тема 18. Розпад Радянського Союзу й проголошення незалежності України (1985–1991 рр.).			4
	19	Лекція	Перебудова та її особливості в Україні. Гласність, лібералізація. Пожвавлення громадської активності.	2

			Розгортання страйкового руху. Стан економіки. Рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Л. Кравчук. Розпад СРСР і створення СНД.	
		Самостійне вивчення	Особливості розвитку культури. Література. Освіта. Наука. Відродження релігійного життя	2
Змістовий модуль 4. Україна в умовах незалежності.				
19	Тема 19. Розвиток України як незалежної держави			8
	5	Семінар	Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил України. Становлення владних структур. Статус Криму. Л. Кучма. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991–1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства та промисловості. Початок реформ в аграрному секторі.	2
	20	Лекція	Основні тенденції економічного розвитку України у 1998–2004 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Помаранчева революція 2004 р. В. Ющенко.	2
	21	Лекція	Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. В. Янукович. Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях.	2
	22	Лекція	Особливості культурного розвитку України (1991–2022 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Музика та кіно. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів.	2
20	Тема 20. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.			6
	23	Лекція	Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013–2014 рр. Небесна Сотня. П. Порошенко. Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС) в Донецькій та Луганській областях. Дострокові президентські вибори 2014 р. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (2014–2016 рр.). Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014–22 рр.	2

	24	Лекція	Розгортання РФ повномасштабних воєнних дій у 2022 р. Воєнні злочини, злочини проти людяності, вчинені російськими військовими на території України. Національний опір. Збройні Сили України (ЗСУ) та громадянське суспільство в обороні держави. Волонтерський рух. Міжнародна підтримка України. Ленд-ліз. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.	2
		Самостійне вивчення	Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ).	2
			Всього	90

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі роботи)	Календарні строки і форма контролю
1	Археологічні культури енеоліту, бронзового та раннього залізного віку.	реферати	лютий
2	Особливості будівництва оборонних, житлових та культових споруд в Київській Русі.	презентації	лютий
3	Пересопницьке Євангеліє – визначна пам'ятка староукраїнської культури	реферати	березень
4	Теорії походження українського козацтва	реферати	березень
5	Період Руїни. Життя та діяльність українських гетьманів.	реферати	березень
6	Проблеми становлення та консолідація української нації.	реферати	березень
7	Програмні документи Кирило-Мефодіївського товариства.	реферати	квітень
8	Ідеологічна боротьба народовців та москвофілів у Галичині	реферати	квітень
9	Боротьба більшовиків із УЦР. Герої Крут	реферати	квітень
10	Українська державність у 1917-1921 рр. Визначні постаті революції.	реферати	квітень
11	Повсякденне життя населення України в роки непу.	реферати	травень
12	Закон «Про п'ять колосків». Закон України «Про Голодомор 1932—1933 рр. в Україні».	презентації	травень
13	Дисидентський рух в Україні.	реферати	травень
14	Відновлення незалежної України та розпад Радянського Союзу (1985–1991).	реферати	травень

7. Перелік питань на залік

- Вплив природно – географічних факторів на розвиток історії України.
- Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту та неоліту.
- Мідний вік та епоха бронзи на території України. Трипільська культура.
- Ранній залізний вік на території України. Народи Північного Причорномор'я.
- Античні міста-держави Північного Причорномор'я: політика, економіка, культура.
- Становлення та розвиток держави Київська Русь наприкінці IX–X ст.
- Розквіт Київської Русі наприкінці X – першій половині XI ст.
- Період роздробленості Київської Русі та боротьба проти монгольської загрози
- Розвиток культури і освіти в Київській Русі.
- Соціально – економічний розвиток Київської Русі (IX–XI ст.).

11. Галицько-Волинська держава в період правління Романа Мстиславовича та Данила Галицького в першій половині XIII ст.
12. Занепад Галицько-Волинського князівства в другій половині XIII ст. – першій половині XIV ст.
13. Соціально – економічний розвиток Галицько-Волинської держави в XIII – першій половині XIV ст.
14. Розвиток культури і освіти в Галицько-Волинському князівстві.
15. Українські землі в період литовсько-руської доби (1340–1569 рр.).
16. Передумови польсько-литовської інтеграції (XIV–XVI ст.). Кревська, Городельська та Люблінська унії.
17. Берестейська церковна унія 1596 р.: політичні і релігійні наслідки.
18. Розвиток української культури в XIV – першій половині XVII ст.
19. Причини та передумови появи козацтва. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі.
20. Козацькі повстання кінця XVI – початку XVII ст. Причини поразки та наслідки повстань.
21. Перший етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648–1649 рр.).
22. Другий етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1650–1653 рр.).
23. Третій етап національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1654–1657 рр.).
24. Переяславська рада 1654 року та наслідки зближення України з Московією в середині XVII ст.
25. Політика гетьмана Івана Виговського (1657–1659 рр.). Передумови та причини «Руїни».
26. Внутрішня та зовнішня політика лівобережних гетьманів в період Руїни.
27. Внутрішня та зовнішня політика правобережних гетьманів в період Руїни.
28. Гетьманщина в період Івана Мазепи (1687–1709 рр.).
29. Гетьманщина в період Івана Скоропадського, Данила Апостола і Кирила Розумовського (1708–1764 рр.)
30. Культура українського бароко (друга половина XVII–XVIII ст.).
31. Початок українського національного відродження в Наддніпрянській Україні наприкінці XVIII ст.
32. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст.
33. Адміністративно-територіальний устрій, політичний та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
34. Адміністративно-територіальний устрій, політичний та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст.
35. Скасування кріпосного права в Російській імперії: передумови, причини, реалізація, наслідки.
36. Буржуазні реформи 60–70 років XIX ст. в Російській імперії та їх реалізація в Україні.
37. Політичний та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії у другій половині XIX ст.
38. Розвиток української культури в другій половині XIX ст.
39. Поява та діяльність українських політичних партій у Західній Україні наприкінці XIX ст.
40. Поява та діяльність українських політичних партій у Наддніпрянській Україні на початку XX ст.
41. Україна та російська революція 1905–1907 рр.
42. Столипінська аграрна реформа: суть, причини та наслідки для господарства України.
43. Україна в роки Першої світової війни (1914–1918 рр.)
44. Початок Української революції 1917–1921 рр. та її розвиток у період Української Центральної Ради.

45. Політичний і соціально-економічний розвиток Української держави Павла Скоропадського (1918 р.).
46. Політичний і соціально-економічний розвиток УНР в часи Директорії (1918–1920 рр.).
47. Причини та наслідки поразки Української національної революції 1917–1921 рр.
48. Нова економічна політика та її здійснення в Україні (1921–1928 рр.).
49. Політика коренізації (українізації) у 20-х рр. XX ст. в Україні.
50. Індустріалізація та колективізація в Україні наприкінці 20-х рр. – початку 30-х рр. XX ст.
51. Причини, масштаби та наслідки Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.
52. Розвиток української культури у 20 – 30-ті роки XX ст.
53. Економічний, соціальний та політичний розвиток західноукраїнських земель в складі Польщі, Чехословаччини та Румунії у 1921–1939 рр.
54. Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Пакт Молотова – Ріббентропа 1939 року та початок Другої світової війни.
55. Напад нацистської Німеччини на СРСР і окупація України (1941–1942 рр.).
56. Вступ Червоної армії на територію Західної України та радянська окупація західних областей України (1939–1941 рр.).
57. Життя населення України в умовах німецької окупації (1941–1944 рр.). Нацистський «новий порядок».
58. Рух опору в Україні у період Другої світової війни (1939–1945 рр.).
59. Звільнення території України від нацистської окупації (1943–1944 рр.). Наслідки Другої світової війни для українського народу.
60. Відбудова економіки УРСР в повоєнні роки (1945–1953 рр.).
61. Придушення визвольного руху 1944–1954 рр. Операція «Вісла» та «Захід».
62. Реформи в промисловості та сільському господарстві УРСР (1954–1964 рр.).
63. Культурне життя в УРСР в 1953–1964 рр. Шістдесятники.
64. Економічне становище УРСР у 60-х – на початку 80-х років XX ст.
65. Особливості розвитку культури України в період «застою» (1964–1985 рр.).
66. Дисидентський рух в УРСР: сутність, особливості, форми діяльності, політичні вимоги.
67. Перебудова та її особливості в Україні (1985–1991 рр.).
68. Соціально-економічне життя УРСР в період Перебудови (1985–1991 рр.).
69. Особливості розвитку культури України в період Перебудови (1985–1991 рр.). Відродження релігійного життя.
70. Формування багатопартійної системи, національних громадських організацій і об'єднань та політична боротьба в УРСР в роки Перебудови (1985–1991 рр.).
71. Україна на шляху до незалежності (політичні події в Україні 1989–1991 рр.).
72. Початок державотворчих процесів у незалежній Україні (90-ті роки XX ст.).
73. Економічний, політичний та соціальний розвиток України у 1991–1998 рр.
74. Економічний, політичний та соціальний розвиток України у 1998–2004 рр.
75. Економічний, політичний та соціальний розвиток України у 2004–2013 рр.
76. Економічний, політичний та соціальний розвиток України у 2014–2022 рр.
77. Помаранчева революція 2004 року: причини, перебіг, наслідки, історичне значення.
78. Революція гідності 2013–2014 рр.: причини, перебіг, наслідки, історичне значення.
79. Особливості розвитку культури України (1991–2022 рр.).
80. Загострення відносин із Російською Федерацією: анексія Криму Росією та початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях (2014–2015 рр.).

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія України» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульна контрольна робота з кожного змістового модуля;
- залік.

Зміст курсу дисципліни «Історія України» поділений на 4 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції і семінарські заняття та завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування та написання розгорнутих відповідей.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів, які входять до визначених тем змістових модулів семестру.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

9.3. Оцінювання за формами контролю

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль (залік)	Разом %
15	15	15	15	40	100

9.4 Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесяти-бальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
97-100	49-50	5	відмінно
93-96	47-48	5	відмінно
90-92	45-46	5	відмінно
85-89	43-44	4	добре
80-84	40,41,42	4	добре
75-79	38,39	4	добре
69-74	35,36,37	3	задовільно
65-68	33-34	3	задовільно
60-64	30,31,32	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану;
2. Навчальна (типова) програма;
3. Програма навчальної дисципліни;
4. Плани занять;
5. Конспект лекцій з дисципліни;
6. Питання до заліків;
7. Залікові білети;
8. Питання до модульних контрольних робіт
9. Завдання до модульних контрольних робіт;
10. Навчальні посібники;
11. Презентації до тем.

11. Рекомендована література

Основні підручники та навчальні посібники:

1. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. О.Д. Бойко. К.: Видавничий центр «Академія», 2023. 560 с.
2. Борисенко В., 2015. Історія культури України XVII ст.: навчальний посібник. К.: Видво НПУ ім. М.П. Драгоманова.
3. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
4. Греченко В.А. Історія та культура України: Підручник. Харків: ХНУВС, 2017. 440 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України: підручник. Київ: КУП НАНУ, 2013. 892 с.
6. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. 206 с.
7. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.
8. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.
9. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
10. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.
11. Лазарович, М. Історія та культура України : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
12. Литвин В. Історія України: підручник / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 991 с.
13. Михайлов В.В. Історія та культура України : навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2017. 412 с.
14. Михайлуца М., Шипотілова О. Історія України і її державності: осучаснений погляд: навчальний посібник; вид. друге, доповнене. Херсон: Олді-плюс, 2018. 174 с.
15. Мищик Ю., Бажан О. Історія України. К.: Кліо, 2015. 680 с.
16. Палій О. Історія України / Олександр Палій. 3-тє вид. Київ : К.І.С., 2017. 596 с.
17. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Ключко. Х., 2016. 496 с.
18. Танцюра В. І. Історія України: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 492 с
19. Українська культура в іменах. Довідник [для студ. усіх спеціальн.] / О. О. Петутіна, Н. В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Х.: НТУ «ХП», 2017.
20. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. К.: ПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.

Інформаційні ресурси:

1. Український інститут національної пам'яті. <https://uinp.gov.ua>;
2. Історична правда. <http://www.istpravda.com.ua>;
3. Державний архів Рівненської області. <http://rv.archives.gov.ua>;
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>;
5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. <http://www.libr.rv.ua>;
6. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.library.ukma.edu.ua>.